

Nejúspěšnější model ochrany přírody: MŽP uspořádalo seminář o národních parcích a CHKO

14.6.2024 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Nejen pro ochranu vzácných druhů rostlin i živočichů, ale také pro pestrou a zdravou krajinu, která je odolnější vůči extrémům způsobovaným změnou klimatu, je klíčová ochrana přírody na rozsáhlejších územích. Právě takovou představují čtyři národní parky a dvacet šest chráněných krajinných oblastí, které dnes v České republice fungují. O tom, jaká je současnost i budoucnost velkoplošné ochrany přírody, diskutovali odborníci, zastánci i odpůrci chráněných oblastí na semináři Ministerstva životního prostředí (MŽP) „Chráněná území - nejúspěšnější model ochrany přírody“, který proběhl 13. června v Poslanecké sněmovně.

„Češi považují svoji přírodu za důležité bohatství. Kromě moře máme na malém území obrovské množství ekosystémů a přírodních fenoménů, od lužních lesů až po krkonošské alpské tundry. I proto chceme rozšířit chráněná území a vidíme smysl v tom mít pátý národní park, Křivoklátsko, a dvacátou sedmou Chráněnou krajinnou oblast Soutok Moravy a Dyje a dvacátou osmou CHKO Krušné hory. Dnešní seminář připomněl, že ponechání části krajiny přírodním procesům dává smysl jak pro samotnou přírodu, tak pro rozvoj regionů i pro domácí i zahraniční návštěvníky. Zároveň jsem rád za věcnou diskuzi i s našimi kritiky,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Ochranu potřebuje nejen zemědělská půda, ale i zeleň ve městech a obcích. Z pohledu uchování pestrosti druhů i odolné krajiny je nutné ponechat přírodě dostatečný prostor, což umožňují právě chráněné krajinné oblasti a národní parky.

„Příroda není muzejní vitrína s jednotlivými exponáty. Je to živý systém, superorganismus. A aby mohl dobře a smysluplně fungovat, potřebuje prostor pro přírodní procesy, ale i jednotlivé biotopy a celé ekosystémy. Některým druhům, třeba hmyzu či roztočům, stačí mikrostaniště. Ale větší druhy savců, ptáci, ale i rostliny potřebují velké plochy, kde najdou potravu, klid, ale také možnosti migrace. Bez velkoplošných chráněných území není ochrana přírody možná, stejně jako se neobejde třeba bez zásad správné praxe v zemědělské krajině,“ říká Jakub Kašpar, náměstek ředitele Správy Krkonošského národního parku (KRNP).

Při vyhlášení a správě chráněných území je nutné zohlednit nejen zájmy ochrany přírody, ale je samozřejmě nutné zohlednit především zájmy tamních obyvatel. I proto chce MŽP díky aktuální novele zákona o ochraně přírody a krajiny posílit roli místních obyvatel při správě národního parku. Právě na dobré spolupráci mezi správou parku a jednotlivými obcemi se na semináři shodli diskutující zástupci jednotlivých parků spolu se zástupci z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR se starosty i veřejností.

„Národní park Šumava je důkazem, že po třech desetiletích a mnohých názorových půtkách se ukazuje jako nejatraktivnější a informačně nejobjevnější model postupného uvolňování přírodních procesů - zdívočení. Návštěvnost roste, lidé si mnohem více užívají přírodu bez pařezů, traktorů a odvozních souprav. I přes zdánlivě nevybíravou smrt rozsévanou kůrovcem tu po něm zůstávají bohatě strukturované lesy, narůstající druhová rozmanitost a - to je pro nás nejvíce překvapivé -

přežívají i velmi staré stromy, které se postupně začleňují do nově odrůstající stromové generace. Takový obraz by model hospodářského lesa nikdy nenabídl,“ vysvětluje **ředitel národního parku Šumava Pavel Hubený**.

Právě zachování pestré krajiny se vzácnými druhy rostlin a živočichů jsou dalším důvodem, proč právě ochrana přírody pomocí národních parků nebo chráněných území dává smysl. A v období neustále postupující změny klimatu pomáhá udržování částí nejen zdravé, ale i odolné krajiny v praktických otázkách. Nechybí mezi nimi například zadržování vody nebo péče o lesy. Právě ty dokáží efektivně čelit nejružnějším vlivům, je ale potřeba projít postupnou proměnou od klasického monokulturního lesa určeného hlavně na výnos dřeva, k pestrému porostu složenému z původních druhů dřevin.

„Národní park České Švýcarsko prošel rozsáhlou kůrovcovou gradací a jeho krajina se významně proměnila. Správa parku hledala pro každou dílčí část území ta nejlepší rozhodnutí, aby dopady na přírodní prostředí i návštěvníky byly co nejmírnější. Dnes zde díky tomuto diferencovanému přístupu může příroda ukazovat sílu vlastní obnovy a území současně zůstává dostupné návštěvníkům. Přírodní procesy na převažující části národního parku formují jeho lesy tak, že budou výrazně odolnější než monokulturní smrčiny v minulosti. Návštěvníci zde kromě krásných skal či rozsáhlých vzrostlých bučin uvidí také nejmladší přirozeně vzniklé lesy Česka,“ říká **Petr Kříž, ředitel Správy Národního parku České Švýcarsko**.

Podobnou proměnu druhové sklady prošel národní park Podyjí, kde proměna lesů a porostů trvá již 35 let a postupně směřuje k tomu, aby byla ponechána samovolnému vývoji.

„Přeshraniční Národní park Podyjí/Thayatal (Rakousko) je nejefektivnější možnou formou velkoplošné územní ochrany. Oceňuje to například i Evropský diplom Rady Evropy pro chráněná území i certifikát Transboundary Cooperation evropské federace Europarc, či hodnocení Světového svazu ochrany přírody IUCN. Cílem obou států, který je dlouhodobě naplňován, je společná ochrana přírody a krajiny lesnatého kaňonovitého údolí řeky Dyje/Thaya a přírodních procesů i vysoké biodiverzity ve jmenovaných chráněných územích,“ doplňuje **Tomáš Rothrockl, ředitel národního parku Podyjí**.

Počet chráněných území vrostl na našem území především v 60. letech minulého století. Dnes z celkové plochy České republiky připadá na všechny druhy typů ochrany přírody, jak velkých, tak malých území včetně evropské soustavy NATURA 2000, necelých 22 procent. I to ale nestačí, už jen z důvodů evropských i mezinárodních závazků a postupně by měl růst na přibližně 30 procent plochy ČR. V příštím roce by měly přibýt dvě další oblasti, CHKO Soutok a Národní park Křivoklátsko. Aktuálně probíhá i jednání se zástupci obcí v severních Čechách o vzniku nového CHKO Krušné hory, které jsou doposud jediným pohořím na našem území, jež nemá ucelenou ochranu. Zdejší příroda i hornická krajina si vyšší míru ochrany zaslouží a je již dlouho vytipovaným místem vhodným pro chráněnou oblast. Aktuálně probíhá jednání se všemi 67 obcemi, které by toto rozsáhlé území mělo pokrývat

„Přírodní bohatství chráněných krajinných oblastí je především výsledkem dlouhodobého hospodářského využívání s respektem k ekologickým podmínkám. Právě proto nyní připravujeme vyhlášení dalších dvou – v lužních lesích na soutoku Moravy a Dyje a v Krušných horách s charakteristickými náhorními plošinami, rašeliništi a nejrozsáhlejšími svahovými bučinami v Čechách. Chráněná území však neznamenají jen lepší ochranu biodiverzity, ale také přínos pro regionální rozvoj,“ uzavírá **František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR**.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058e-mail: tiskove@mzp.cz

*„Přírodní bohatství chráněných krajinných oblastí je především výsledkem dlouhodobého hospodářského využívání s respektem k ekologickým podmínkám. Právě proto nyní připravujeme vyhlášení dalších dvou – v lužních lesích na soutoku Moravy a Dyje a v Krušných horách s charakteristickými náhorními plošinami, rašeliništi a nejrozsáhlejšími svahovými bučinami v Čechách. Chráněná území však neznamenaají jen lepší ochranu biodiverzity, ale také přínos pro regionální rozvoj,“ uzavírá **František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.***

https://www.mzp.cz/cz/news_20240614_Nejuspesnejsi-model-ochrany-prirody-MZP-usporadalo-seminar-o-narodnich-parcich-a-CHKO